

คำวินิจฉัยของ นายสุวิทย์ ธีรพงษ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕๓/๒๕๕๘

วันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๕๘

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ยุบพรรคทางเลือกที่สาม

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องว่า

ข้อ ๑ นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคทางเลือกที่สามตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๗ ซึ่งครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันที่พรรคทางเลือกที่สามจะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ในวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๕๘

ข้อ ๒ นายทะเบียนพรรคการเมืองได้มีหนังสือ ที่ ลต (ทบพ) ๐๔๐๑/๕๒๐๗ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๗ เรื่อง รับผิดชอบการจัดตั้งพรรคทางเลือกที่สาม แจ้งให้พรรคทางเลือกที่สาม ดำเนินการให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

ข้อ ๓ เมื่อวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๕๘ พรรคทางเลือกที่สามได้แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่า พรรคทางเลือกที่สามได้ดำเนินการจัดหาสมาชิกพรรคทางเลือกที่สามแล้ว จำนวน ๕,๒๔๕ คน และได้จัดตั้งพรรคทางเลือกที่สามแล้ว จำนวน ๔ สาขา ดังนี้

(๑) สาขาพรรค ลำดับที่ ๑ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๒๘๒ หมู่ที่ ๔ ตำบลแมคนาท่ม อำเภอโคกศรีสุพรรณ จังหวัดสุพรรณบุรี

(๒) สาขาพรรค ลำดับที่ ๒ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๑๔๒ ถนนประตูม้า ตำบลเวียงเหนือ อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง

(๓) สาขาพรรค ลำดับที่ ๓ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๒๑๕/๑๔ หมู่ที่ ๑๑ แขวงบางนา เขตบางนา กรุงเทพมหานคร

(๔) สาขาพรรค ลำดับที่ ๔ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๑๖ หมู่ที่ ๖ ตำบลบ้านนา อำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ข้อ ๔ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้แจ้งให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่เกี่ยวข้องตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการดำเนินการจัดตั้งสาขาพรรคทางเลือกที่สาม ทั้งสี่สาขาดังกล่าวข้างต้น ปรากฏว่า มีการประชุมจัดตั้งสาขาพรรค ลำดับที่ ๒ ลำดับที่ ๓ และลำดับที่ ๔ จริง สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสกลนคร ได้รายงานผลการสอบสวนข้อเท็จจริง การจัดตั้งสาขาพรรคทางเลือกที่สาม ลำดับที่ ๑ ว่า ไม่มีการประชุมจัดตั้งหรือเลือกตั้งกรรมการสาขา พรรคทางเลือกที่สามดังกล่าวแต่อย่างใด

ข้อ ๕ นายทะเบียนพรรคการเมืองพิจารณารับรองการจัดตั้งสาขาพรรคทางเลือกที่สาม ลำดับที่ ๒, ๓ และ ๔ พร้อมทั้งใช้อำนาจตามความในมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ให้พรรคทางเลือกที่สามชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับ การจัดตั้งสาขาพรรคทางเลือกที่สาม ลำดับที่ ๑ ภายใน ๑๕ วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากนายทะเบียน พรรคการเมือง

พรรคทางเลือกที่สามได้แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่า นายอรุณ คงมั่น ลาออกจากตำแหน่ง หัวหน้าพรรคทางเลือกที่สาม ทำให้กรรมการบริหารพรรคทางเลือกที่สามพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะ ตามข้อบังคับพรรคทางเลือกที่สาม พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๓๑ (๒) โดยนายทะเบียนพรรคการเมืองได้ตอบรับ การเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคทางเลือกที่สามดังกล่าวตามมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ตั้งแต่วันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๔๘ และ นายวีระวัฒน์ สุขเกษม รองหัวหน้าพรรคทางเลือกที่สามรักษาการหัวหน้าพรรคทางเลือกที่สาม ได้มีหนังสือแจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่า พรรคทางเลือกที่สามได้ตรวจสอบกระบวนการจัดตั้ง สาขาพรรคทางเลือกที่สาม ลำดับที่ ๑ ซึ่งตั้งอยู่จังหวัดสกลนครแล้วพบว่า การจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง ดังกล่าวดำเนินการไม่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในข้อบังคับพรรคทางเลือกที่สาม หลายประการ จึงขอยกเลิกการแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคทางเลือกที่สาม ลำดับที่ ๑ ดังกล่าว และ พรรคทางเลือกที่สามไม่ประสงค์จะดำเนินกิจการทางการเมืองต่อไป

นายทะเบียนพรรคการเมือง พิจารณาแล้วเห็นว่า ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียน พรรคการเมืองรับแจ้งการจัดตั้งพรรคทางเลือกที่สามไว้ในทะเบียนพรรคการเมือง พรรคทางเลือกที่สาม ไม่ได้ดำเนินการให้มีสาขาพรรคการเมืองครบภาคละหนึ่งสาขาตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียน ประกาศกำหนด ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕

มีเหตุให้ยุบพรรคทางเลือกที่สามตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคทางเลือกที่สาม ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

มาตรา ๒๕ “ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิก ซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมือง อย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา”

มาตรา ๖๕ พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- (๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง
- (๒) มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงสิบห้าคน
- (๓) มีการยุบพรรคการเมืองไปรวมกับพรรคการเมืองอื่นตามหมวด ๕
- (๔) มีคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคการเมือง
- (๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๕ หรือ

มาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่าเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้นำศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้วให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา

พิเคราะห์แล้ว ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคทางเลือกที่สาม เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๗ ซึ่งพรรคทางเลือกที่สามจะต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขาภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน คือ ภายในวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๔๘ ปรากฏว่าพรรคทางเลือกที่สามได้แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่าได้ดำเนินการ จัดหาสมาชิกจำนวน ๕,๒๔๕ คน และจัดตั้งสาขาพรรคจำนวน ๔ สาขาครบแล้ว สำนักงานคณะกรรมการ

การเลือกตั้งได้ตรวจสอบ ปรากฏว่า การจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองของพรรคทางเลือกที่สาม ลำดับที่ ๑ จังหวัดสกลนคร มิได้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในข้อบังคับพรรคการเมือง กล่าวคือ ไม่มีการประชุมจัดตั้งพรรคและเลือกตั้งกรรมการสาขาพรรค ประกอบกับ นายวิระวัฒน์ สุขเกษม รองหัวหน้าพรรค รักษาการแทนหัวหน้าพรรคทางเลือกที่สาม ได้มีหนังสือแจ้งต่อนายทะเบียน พรรคการเมืองยอมรับว่า การจัดตั้งสาขาพรรคทางเลือกที่สาม ลำดับที่ ๑ ไม่ดำเนินการให้ถูกต้อง ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในข้อบังคับพรรคหลายประการจริง และไม่ประสงค์จะดำเนินการ ของพรรคต่อไป จึงฟังได้ว่าภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับแจ้ง การจัดตั้งพรรคทางเลือกที่สาม พรรคทางเลือกที่สามไม่สามารถดำเนินการให้มีสาขาพรรคครบภาคละ หนึ่งสาขาตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ ได้ มีเหตุให้ยุบพรรคทางเลือกที่สาม ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคทางเลือกที่สาม ตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

นายสุวิทย์ ชีรพงษ์
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ